

Romano

them

R O M S K I

S V E T

berš/leto: 6

december 2000, številka 10

Skupščina zveze Romov Slovenije

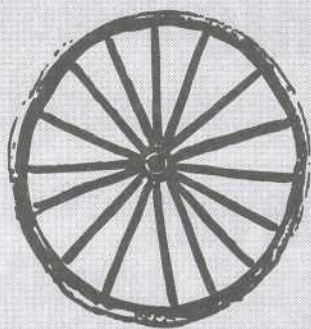
stran 12

stran 19

Izbor najboljše ekipe in športnika

ROMANO THEM ROMSKI SVET

številka 10, december 2000

založnik

Zveza Romov Slovenije

Gregorčičeva 55

9000 Murska Sobota

tel (02) 5341-710

fax (02) 5341-711

e-mail: romani.union@siol.net

glavni in odgovorni urednik

Jože Horvat - Muc

uredniški odbor

dr. Pavla Štrukelj

Monika Sandreli

Štefan Šarkezi

Jelenka Kovačič

Zlatko Hahn

dopisniki

Zdravko Pilipovič, Krško

Anita Cener, Serdica

Lujzi Baranja, New York

Dragoljub Ackovič, Beograd

prelom in tisk

Tiskarna Klar, Murska Sobota

naklada

500 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo RS št. 415-562/96, se Romano them - Romski svet šteje med proizvode za katere se plačuje 19% davek na dodano vrednost.

Izid časopisa Romano them je omogočilo Ministrstvo za kulturo RS

VSEBINA

<i>Jože Horvat - Muc: Beseda urednika</i>	2
<i>Jože Horvat - Muc: 1. srečanje Romov Alpe-Jadran</i>	2
<i>Andreja Pleničar: Romska skupnost kot ciljna skupina uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca</i>	3
<i>Dragoljub Ackovič: Mednarodna konferenca</i>	7
<i>Jože Horvat - Muc: Mednarodna romska konferenca</i>	8
<i>Jelenka Kovačič: Poletni tabor - Plešivec 2000</i>	9
<i>Nagrade republike Slovenije</i>	10
<i>Anita Cener: Ženski forum pri ZRS</i>	11
<i>Anita Cener: Teden otroka</i>	12
<i>Monika Sandreli: Skupščina Zveze Romov Slovenije</i>	12
<i>Janja Rošer: Na zimovanju / Pru zimovaunje</i>	13
<i>Anita Cener: Sneguljčica za naše romske otroke</i>	14
<i>Tina Horvat: Sneguljčica in sedem palčkov</i>	14
<i>Štefan Horvat: Kulturno društvo Rjavo dombo Zenkovci</i>	15
<i>Hahn Zlatko, Grebenar Mladenka: Pozdrav iz društva Čapla</i>	16
<i>Literarna skupina Romskega društva Romano vozo</i>	17
<i>Janja Rošer: Petek trinajsti</i>	18
<i>Evgen Titan: Izbor romske ekipe in športnika leta 2000</i>	19
<i>Romske pesmi</i>	22

BESEDA UREDNIKA

Jože Horvat - Muc

S poštovani bralci časopisa *Romano them - Romski svet*, naj vam omenim, da smo tudi mi, ki urejamo in pripravljamo časopis začutili praznično ozračje in tako temu primer-no bo obarvana deseta številka omenjenega časopisa. Naj omenim, da smo veseli, da še vedno imamo v svoji ekipi nekaj zelo marljivih in dobrih sodelavcev, ki pripravljajo časopis *Romano them*. Predvsem pa smo veseli, da lahko imamo v tej ekipi dr. Pavlo Štrukelj, ki pri nas velja za največjega romologa. Katero delo je za nas (predvsem Rome) zelo pomembno. Mesec december, ki velja za mesec praznikov, obdarovanj in veselja lahko med nas Rome opišemo na več načinov. Vendar sta dva pomembna dejavnika, ki ta mesec vseeno za nas Rome naredi drugače. Oziraje se nazaj je za mnoge december ocenjevalni mesec v katerem ocenjujemo preteklo leto. Za druge pa spet mesec hladnih dnevov, skrbi in prehladov. Mnogi Romi nimajo preskrbljene kurjave, otroci so brez primernih oblačil in obutve. Pa vendar je mesec december mesec praznovanj, božiča in dedka mraza. Ne glede na to kakšna bo deseta številka našega časopisa si uredniški odbor želi, da bi v tem mesecu bili vsi otroci Sveta deležni obdarovanj, veselja, toplega doma in miru. Vsem našim bralcem pa želimo veliko zdravja sreče in veselja v prihajajočem letu 2001.

Lačno nevo berš 2001.

I. srečanje Romov Alpe-Jadran

Jože Horvat - Muc

Prvo srečanje Romov v okviru projekta Alpe-Jadran se je odvijalo od 20. - 21. oktobra 2000 na Madžarskem v Pecu v romski gimnaziji Gandhi. Osrednja tema srečanja je bila Izobraževanje romskih otrok. Slovenske Rome sta predstavljala Jožek Horvat in Cener Slavko, Vlado Slovenije pa gospod Bačić Geza, svetovalec Vlade pri Uradu za narodnosti R Slovenije. Poleg osrednje teme je bilo govora tudi o pravicah manjšin. Poudarek je bil na vstopu v EU, kjer je predpogoj za vstop v EU specifikacija temelja človekovih pravic (podpisan sporazum 1993), ukrepanje EU pri upoštevanju temeljnih človekovih pravic (1997). Aprila 2000 pa je bila sprejeta direktiva o enakem obravnavanju ljudi ne glede na raso in pripadnost. Predstavniki madžarskih Romov pa so opozorili na to, da Romi niso enako obravnavani pred zakonom in o diskriminaciji nad romskimi otroki. V okviru Alpe-Jadran naj bi se vsako leto enkrat odvijalo srečanje Romov.

Romska skupnost kot ciljna skupina uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca oziroma projekt »Življenje brez predsodkov«

Andreja Pleničar

Romska skupnost kot ciljna skupina uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca oziroma projekt »Življenje brez predsodkov«

Na pobudo Državne matične službe za knjižničarstvo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani oziroma njene enote za razvoj je Knjižnica Mirana Jarca s pomočjo Ministrstva za kulturo RS, Mestne občine Novo mesto in Open Society v letu 1999 začela izvajati projekt Življenje brez predsodkov I. oziroma Romska skupnost kot ciljna skupina uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca.

Iz statistik, ki jih je posredoval Center za socialno delo v Novem mestu, ki razpolaga z najbolj realnimi podatki, je število romske populacije na območju Mestne občine Novo mesto po zadnjih podatkih 278 mlajših od 15 let, odraslih 396, na področju občine Žužemberk 28 mlaj-

ših od 15 let in 32 odraslih, v Šetjerneju 56 mlajših od 15 let, 69 odraslih in v Škocjanu 63 mlajših od 15 let in 49 odraslih. V ostalih občinah Dolenjske Toplice in Mirna Peč pa so podatki zanemarljivi. Skupaj je torej na območju, ki ga pokriva Knjižnica Mirana Jarca 425 mlajših od 15 let in 546 odraslih Romov. Celotna populacija na območju občin, ki jih pokriva Knjižnica Mirana Jarca ima 61.363 prebivalcev, od tega 11.522 mlajših od 15 let.

Procentualno povedano je na našem območju 3,6 % Romov od populacije mladine do 15. leta starosti ali 1,5 % Romov od celotne skupne populacije in 1 % odraslih Romov od celotne odrasle populacije.

Romi živijo na področju Mestne občine Novo mesto v komunalno urejenih naseljih Ruperč vrh, Šmihel, Otočec in Gotna vas, v delno komunalno urejenima naseljima Jedinščica in Žabjek-Brezje ter Graben, ki ni komunalno

urejen. V Šetjerneju živijo v štirih komunalno urejenih in enem neurejenem naselju, v Žužemberku in Škocjanu v delno komunalno urejenem naselju.

zaskrbljujoč je podatek, da je v Mestni občini Novo mesto v letu 1999 končalo osnovno šolo 7 Romov, 2 pa skrajšan program srednje šole, medtem ko je v osnovnošolsko izobraževanje vključenih 204 mladih Romov. V zadnjih 20 letih se je 13 Romov vpisalo v srednjo šolo.

Največji problem pri delu s starejšo populacijo predstavlja nepismenost oziroma to, da so zaradi neuporabe pridobljenih znanj v osnovni šoli le ta pozabili.

V projektu Življenje brez predsodkov oziroma Romska skupnost kot ciljna populacija uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca smo morali zato v enoti Žabjek-Brezje prilagoditi ponudbo predvsem mlajši šoloobvezni populaciji z veliko slikovnega materiala in AV gradivom, ki jim je bližje.

V letu 2000 smo zagotovili kontinuiteto projekta, ki obsega:

- dopolnitev nakupa knjižničnega gradiva za izposojevališče Žabjek-Brezje,
- dopolnitev knjižničnega gradiva za posebno zbirko romske literature in literature o Romih,
- organiziranje okroglih miz literarnega večera iz romske literature, glasbeni večer, predstavitev romskega ustvarjalca, razstave,
- izdelava promocijskih materialov za podporo pro-

- jekta in obveščanje javnosti,
- organizirani obiski v Knjižnici Mirana Jarca romskih skupin odraslih iz Kovnice znanja in večerne šole in vrtca Pikapolonica,
- mentorstvo in usposabljanje zaposlenih za delo s posebno ciljno skupino - Romi, izmenjava izkušenj z občino Murska Sobota,
- zagotavljanje permanentne knjižnične dejavnosti v izposojevališču Žabjek-Brezje in usposabljanje pomožne delovne sile iz vrst romskih pripadnikov.

Menimo, da pomagamo romski etnični skupnosti pri:

- ohranjanju pridobljenega znanja pismenosti in bralnih navad,
- motiviramo k branju in posredovanju različnih kulturnih vrednot, spodbujamo sožitje drugačnosti,
- dvigamo samozavest romski identiteti, s prireditvami, ki so dvojezične,
- navajamo jih k uporabi matične knjižnice skupaj z ostalimi uporabniki,
- poučujemo jih, kakšne usluge in informacije lahko dobijo v knjižnici,
- organiziramo vodstvo skupin po knjižnici s predstavitvijo dejavnosti,
- sodelujemo z osnovnimi šolami, ki vključujejo romske otroke,
- sodelujemo z vrtcem Pikapolonica, v katerega so vključeni romski otroci,
- predstavljamo romske ustvarjalce - literate širši populaciji v matični knjižnici,
- zagotavljamo dvojezičnost oziroma izposojajo v rom-

- skem jeziku v naselju Žabjek-Brezje in s tem pravico do uporabe materinega jezika v enoti knjižnice
- zaposlili smo preko javnih del pripadnico romske skupnosti in jo usposobili za osnovne manipulativne posle v zvezi z izposojajo oziroma knjižničarstvom.

Hkrati želimo informirati in omogočiti ostali populaciji, da spozna romsko kulturo in tako zmanjševati nestrpnost, ki nastaja zaradi nepoznavanja drugačnosti. To dosegamo z razstavami, informativnimi zloženkami, okroglimi mizami, nakupom knjižničnega gradiva o Romih in romske literature, predstavitvami romskih literarnih ustvarjalcev v knjižnici.

Enota Žabjek-Brezje v romskem naselju:

- stacionirano je izposojevališče v romskem naselju Žabjek-Brezje
- reden nakup knjižničnega gradiva za enoto v slovenskem in romskem jeziku
- obdelava gradiva
- izposoja poteka kontinuirano s pomočjo pripadnice romske skupnosti
- statistične evidence oziroma spremljanje dejavnosti
- mentorsko delo oziroma težnja k profesionalni usposobljenosti za delo v knjižnici glede na izobrazbeni nivo zaposlene romske delavke
- zagotavljanje poslovanja enote v romskem jeziku oziroma dvojezično
- ure pravljič za otroke
- organizirani obiski enote VVO Pikapolonice
- obisk knjižničarke v VVO Pikapolonica z biblio-

- dagoškimi urami
- počastitev svetovnega dneva Romov.

Delo v matični ustanovi z romskimi pripadniki:

- organizirani ogledi knjižnice - oddelka za mladino odraslih Romov v okviru Kovnice znanja
- organizirani ogledi knjižnice odraslih Romov v okviru večerne šole
- organizirani ogledi knjižnice OŠ, kjer so vključeni romski otroci oziroma mladina
- organizirani obiski knjižnice VVO Pikapolonica
- bibliopedagoško delo z mladimi in odraslimi Romi na predstavitvenih obiskih
- ure pravljič za otroke
- dvojezični literarni večeri, predstavitve knjižnih novitet romskih ustvarjalcev
- razstave romske literature in literature o Romih ob prireditvah
- praznovanje svetovnega dneva Romov
- organiziranje posebne zbirke romske literature in literature o Romih
- reden nakup knjižničnega gradiva o Romih in romske literature.

Sodelovanje na okroglih mizah, posvetovanjih, ki se tičejo Romov:

- sodelovanje z inštitutom za narodnostne manjšine,
- sodelovanje s Centrom za socialno delo,
- sodelovanje s Sekretariati mestne občine Novo mesto, ki se ukvarjajo z Romi,
- sodelovanje na konferenci Informacijsko Dokumentacijskega centra Sveta Evrope v Ljubljani v

- zvezi s pravicami manjšin na območju bivše Jugoslavije,
- analiza oziroma zbiranje statističnih podatkov o romski populaciji na celotnem območju bivše občine Novo mesto - identifikacija stanja in problemov,
- evalvacija in sprotno preverjanje poteka projekta.
- za leto 2001 je na predlog dr. Silve Novljan, svetovalke za SIK pri Državni matični službi v NUK, dana pobuda organiziranja srečanja držav Alpe - Jadran prav v Novem mestu oziroma je Knjižnici Mirana Jarca dana možnost, da v kontekstu pravic manjšin, ki bo tema posvetovanja, predstavi tudi svojo enoto Žabjek-Brezje in celoten projekt Življenje brez predsodkov,
- sodelovanje na srečanju romskih društev v Murski Soboti (raziskovalno delo v zvezi z jezikom dolenjskih Romov oziroma jeziku, ki ga uporabljajo romski ustvarjalci s področja Dolenjske ter problemi nestandardiziranosti pisnega romskega jezika (jeseni leta 2000).

Knjižnica Mirana Jarca je izpeljala predelavo in stacioniranje nemobilne izposojevalne enote v romskem naselju Žabjek-Brezje poleg vrtca Pikapolonica, nakupila knjige, pretežno za otroke oziroma mladino v slovenskem jeziku in osnovne priročnike. Pri svetovanju o potrebah po gradivu so nam svetovale pedagoške delavke iz VVO Pikapolonica in

službe Mestne občine Novo mesto, ki se profesionalno ukvarjajo z romsko problematiko.

Začeli smo z izposojajo gradiva s pomočjo Romkinje, ki je obiskovala »Kovnico znanja« in je v veliko oporo tudi pri reševanju problemov, ki so nastali pri stacioniranju enote v romskem naselju. Trenutno je vpisanih cca 30 pripadnikov romske skupnosti v enoto Žabjek-Brezje, ki jo redno obiskujejo. Izposojevalka romskega porekla je dobila možnost, da opravlja svoje delo v okviru javnih del. Mentorica iz Knjižnice Mirana Jarca jo usposablja in nadzoruje s tedenskimi obiski. Pomagala ji bo tudi pri bibliopedagoškem delu. V novembru 1999 je pripravila promocijo na radiu Studiu D v romski oddaji o izposojevalni enoti v Žabjeku, predstavila projekt in načrte Knjižnice Mirana Jarca v zvezi z njim.

Izdelali smo promocijsko zloženko o projektu in načrtih, ki smo jo delili v naselju in na prireditvah v Knjižnici Mirana Jarca povezanimi z Romi. Pripravili smo razstavo ob 8. aprilu svetovnem dnevu Romov v Knjižnici Mirana Jarca, sodelovali na okrogli mizi v Ljubljani ob istem dogodku, kjer je bil omenjen tudi naš projekt Romska skupnost kot ciljna skupina uporabnikov Knjižnice Mirana Jarca. (O položaju Romov v Sloveniji in Avstriji) in se udeležili proslave v romskem naselju v Novem mestu, ki so jo pripravili varovanci VVO

Pikapolonica. Hkrati smo v navezavi s »Kovnico znanja« vključili pripadnike romske skupnosti v organizirane ogledne Knjižnice Mirana Jarca - oddelka za mladino, AV oddelka ter študijskega oddelka skozi celo leto. Na teh ogledih je sodelovalo po 8 do 10 Romov, ki so organizirano obiskali enkrat mesečno matično knjižnico, dokler se ni v »Kovnico« vključila naslednja skupina. Vsak od udeležencev programa »Kovnice«, je knjižnico obiskal najmanj 3-krat. Zanje smo pripravljali poseben program bibliopedagoškega dela, ki je trajal po eno uro na posamezen obisk. Veliko romskih udeležencev »Kovnice znanja« se je včlanilo v Knjižnico Mirana Jarca in postali so njeni redni uporabniki. Žal z nekaterimi od njih nimamo dobrih izkušenj, ker gradiva niso nikoli vrnili, opomini o dolgotrajnem gradivu pa so se vrnili, češ, da je naslovnih neznan (stalno bivališče romsko naselje). Takih primerov ni bistveno več, glede na obseg števila uporabnikov, kot jih je med ostalo populacijo.

V aprilu 1999 so nas obiskali predstavniki oziroma predstavnice Open Society in državne matične službe za knjižničarstvo, ki smo jim predstavili dosedanji potek projekta in si skupaj ogledali naselje Žabjek-Brezje ter VVO Pikapolonico ter prikazali probleme, s katerimi se srečujemo. Z enim izmed predstavnikov romske skupnosti smo navezali stike in

mu pomagali pri oblikovanju romsko-slovenskega slovarja, kjer je zajeta predvsem dolenska romščina, ki pa še ni v taki obliki (tipkopis), da bi bil lahko izdan v knjižni obliki. Na voljo je le v fotokopijah in spiralni vezavi. Z njim tečejo tudi dogovori o predstavitvi njegove knjige, kako je kot Rom iskal svojo pravico. Prav tako smo mu pomagali sestaviti bibliografijo avtorskih člankov.

24. junija 1999 smo pripravili predstavitev knjige Poti za izboljšanje položaja Romov v srednji in vzhodni Evropi s spremno fotografsko razstavo novinarja Igorja Vidmarja. Gostje so bili avtorji prispevkov: Mag. Vera Klobčič iz Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, dr. Miroslav Polzer iz Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugozahodno Evropo - izpostava Ljubljana, Peter Winkler, direktor Urada za narodnosti RS, Franc Smerdu z Republiškega zavoda za zaposlovanje - območna enota Novo mesto. Jožek Horvat, predsednik Zveze Romskih društev Slovenije pa se dogodka žal ni mogel udeležiti. Predstavitve knjige se je udeležilo cca 40 obiskovalcev, med njimi tudi romski pripadniki ter socialni delavci iz dolenske regije, predstavniki civilnih iniciativ, pedagoški delavci. V kulturnem programu je nastopil romski pevec Valentin ob glasbeni spremljavi iz Šentjerneja.

Spremljali smo romsko problematiko v okviru delovanja Informacijskega dokumentacijskega centra Sveta Evrope

in se udeležili pogovora, kjer so bili vabljeni tudi nevaldni predstavniki romskih organizacij v Makedoniji, ki so predstavili položaj Romov v Makedoniji in na Kosovu ter predstavniki vladnih in nevladnih organizacij v Sloveniji, ki se ukvarjajo z Romi in predstavniki Romov v Sloveniji (4.11.1999). Glede projekta smo navezali stike z vsemi sekretariati Mestne občine in službami, ki so zadolžene za romsko problematiko in z njimi iskali najbolj optimalne rešitve. Žal je v samem okolju prisotno še ogromno trdovratnih predsodkov, strahov in stereotipov o Romih. Prav tako tudi sami ugotavljamo, da so določene posebnosti, ki so nam morda tuje, pri delu z njimi. Prišli smo do zaključka, da zaradi nizke izobrazbene strukture prebivalcev naselja Žabjek-Brezje, kjer je končana osnovna šola prej redkost kot pravilo ponudimo gradivo, ki bo pritegnilo predvsem mlajšo populacijo, ki mora in želi ohraniti pridobljeno znanje slovenskega jezika oziroma aktivnega branja in pisanja. Prav tako vladajo v osnovnih šolah kljub vsemu predsodki pred izposojno knjižničnega gradiva na dom romskim otrokom, ker se bojijo zlorab in se jim dostikrat ponujajo žal odslužene ali poškodovane knjige, kar je nasprotuje dobri knjižnični vzgoji o skrbi za knjige. Prav zaradi tega tudi zagovarjamo, da se v fond enote stacionirane v romskem naselju ne uvrščajo knjige iz odpisa ali darov drugih slovenskih knjižnic, ki

so poškodovane ali iztrošene, ker ne želimo diskriminacije ali gradiva, ki ne bo našlo svojih bralcev. Po novih mladinskih knjigah pa vlada veliko povpraševanje med uporabniki, vsaj tako so pokazale dosedanje izkušnje pri začetnem delovanju enote.

Romi na Dolenskem oziroma v Novem mestu so v primerjavi z ostalimi kraji v Sloveniji na nižji izobrazbeni stopnji, da so procesi sekundarne socializacije najmanj 10 let v zaostanku za ostalimi kraji, predsodki ostale populacije pa temu primerni. Prav tako je velika ovira jezik, dolenska romščina, ki ni standardizirana in je specifična, govori pa jo le izjemoma kdo izmed ne-romske populacije. So neorganizirani in se minimalno vključujejo v družbeno življenje izven naselja. Sorazmerno je tudi visoka stopnja kriminalnih dejanj Romov (uporaba hladnega in strelnega orožja v prepirih znotraj in izven naselja), po podatkih Policije in poročanju medijev v osrednjih občinskih časopisih, kar stopnjuje strah populacije pred njimi.

Nujno mora v enoti romskega naselja opravljati izposojno pripadnik oziroma pripadnica Romov, neglede na stopnjo izobrazbe. Temu primerne so poenostavitve in prilagojene evidence in minimalne knjižničarsko-strokovne zahteve, ki jih zmore in usposabljanje le-te pod nadzorom mentorice. Zaradi nepismenosti večine starejše populacije v Romskem naselju je možno delati le

mlajšo populacijo, ki je vključena tudi v vrtec, osnovno šolo ali pa je šolo pravkar zaključila. Načrti ne smejo biti preambiciozni, ampak postopni, zato da bodo Romi sprejeli enoto za svojo knjižnico, jih je potrebno pritegniti s fondom, ki jim je dostopen, privlačen in razumljiv v osnovni fazi, predvsem morda tudi z AV-gradivom.

Nameravamo delati več na bibliopedagoškem delu, saj mnogo Romov ne zna uporabljati knjig samostojno in v njih prebuditi željo po branju in poznavanju so-kulture njihove okolice. Svetovalno delo mentorice-knjižničark v smislu, kam naj se ob določenih problemih obrnejo po pomoč. Enoto želimo tudi primerno opremiti za bibliopedagoško delo in tehnično tako, da bodo mogoče video projekcije,

poslušanje glasbe, gledanje TV, uporaba računalnika, da bomo pritegnili čimvečje število Romov k obiskovanju njihove enote in ostalih oddelkov Knjižnice Mirana Jarca.

V raziskavah o vzrokih neobiskovanja knjižnice v razlogih prevladuje oddaljenost knjižnice od mesta bivališča, zato smo locirali enoto za Rome v njihovem naselju, čeprav si želimo, da bi obiskovali tudi našo matično ustanovo. Kljub problemom, ki so se v zvezi s tem pojavili, menimo, da je to učinkovita pot za doseganje cilja vključevanja romske populacije med obiskovalce Knjižnice Mirana Jarca. Na ta način lahko delujemo vzgojno in privzgojimo potrebe po kulturi in knjigi.

Menimo, da je s projektom smiselno nadaljevati, saj so to postopni dolgoletni koraki,

ki jih moramo prehoditi, če želimo merljive oziroma vidne dolgoročne rezultate. Pri tem sledimo še vedno zastavljenim ciljem kot so bili opredeljeni v projektu glede tolerantnosti okolja do romske etnične skupine in odpravljanju nestrpnosti ob sožitju dveh kultur. Splošno izobraževalne knjižnice na etnično mešanem območju, da so dolžne skrbeti in nuditi svoje usluge tudi manjšinam oziroma Romom v našem primeru in ciljnim skupinam uporabnikov s posebnimi potrebami. Če bi projekt v času do zaživetja zakona, ki naj bi poskrbel tudi za sredstva za to dejavnost, zamrl, bi njegovo oživljanje ali ponovni zagon zahteval znatno večja sredstva kot ta, ki jih načrtujemo za kontinuirana dela, zato smo prijavi- vili projekt za sofinanciranje tudi za leto 2001.

Romsko informativno združenje Rominterpres iz Beograda organizira od 14.12. do 16.12.2000 Mednarodni otroški festival ter Mednarodno konferenco o vlogi romskih medijev v emancipaciji Romov. Govora bo tudi o zgodovini Romskega medija, preteklost, sedanjost in prihodnost. Predstavili bodo tudi 50-jubilejno številko »Čhavrikano lil«. V drugem delu konference pa

Mednarodna konferenca

»Vloga romskih medijev v emancipaciji Romov« in Mednarodni otroški festival »Sonce v otroških očeh«

Dragoljub Ackovič, Beograd

bo govora o »Neromski mediji o Romih in potreba po njihovem sodelovanju« ter o »Perspektivi razvoja Romskega medija v tretjem tisočletju«.

Mednarodna Romska konferenca

Izboljšanje sodelovanja med Romi

Jožek Horvat-Muc

Na Hrvaškem je v Zagrebu potekala Mednarodna Romska konferenca z naslovom *Izboljšanje sodelovanja med Romi*, ki je potekala od 23.11. do 26.11.2000. Na konferenci so sodelovali predstavniki Romov iz Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Romunije, Bolgarije, Kosova, Nemčije, Albanije, Hrvaške in Slovenije. Poleg glavne teme konference je bilo govora tudi o izobraževanju, kulturi in položaju in

pravicah Romov. Velik poudarek je bil predvsem na veliko število nepismenosti Romov v nekaterih državah. Obstajajo tudi primeri, da niso urejeni dokumenti za redni vpis otrok v šolah ipd. V nekaterih državah pa obstajajo diskriminacije nad romskimi otroki. Na konferenci je bil sprejet sklep o postavitvi skupne elektronske mreže, preko katere naj bi bila večja medsebojna informiranost in povezave (e-mail je že odprt). Tako bo možno boljše sodelovanje med romskimi organizacijami. V našem primeru je bil sprejet dogovor o boljšem sodelovanju med Zvezo Romov Hrvaške in Zvezo Romov Slovenije in obeh ženskih forumov.

Na podlagi Društva za razvijanje prostovoljnega dela, je tega leta v mesecu avgustu, v različnih dejavnostih potekal tabor Pod Plešivcem, katerega so bili organizatorji za realizacijo izvedbe tabora iz tujine in domači organizatorji - Mladinsko društvo Pod Plešivcem Šoštanj in Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. V sklopu tega tabora, so se odvijale različne dejavnosti, ki so mladim ljudem popestrile devet-dnevno bivanje, v smislu pridobivanja ne samo spretnosti, vzdržljivosti, temveč tudi v znanju in medsebojnem sporazumevanju ter prijateljevanjem, kar se odraža na zelo dobro oceno v mojem mnenju, kajti spoštovanje vredna vrednota človeka, kot takega, je pustila sled močnega upanja in zaupanja v medsebojne odnose tovrstnega druženja. V času bivanja na poletnem taboru - Plešivec 2000, so se odvijale različne aktivnosti, ki so nedvomno in izredno dobro vplivale na mlade ljudi in sicer:

Športne aktivnosti:

- turnir v odbojki, nogometu, med dvema ognjema, namizni tenis...
- štafetne igre
- iskanje skrivnega zaklada
- veliki napad
- spoznavanje okolice - pohodi pod vodstvom vodiča Nataše Rupnik.

Kreativne delavnice:

- likovna delavnica (mentorja Marko in Nina)
- romski jezik (mentorici Jelenka in Nataša)
- mali TV voditelj (mentorja Goran in Ljudmila).

Vsaki dan bivanja in predvidenih po programu aktivnosti, se je naš dan običajno zaključil z različnimi aktivnostmi, kar je še dodatno

Poletni tabor-Plešivec 2000

Poročilo - Jelenka Kovačič

motiviralo in sproščalo mlade ljudi, hkrati pa vzpodbujalo njihov odziv k aktivnosti in želji sodelovanja. Kot mentorica romskega jezika na taboru, ob pomoči Nataše Rupnik, podajam osebno poročilo tovrstne dejavnosti:

Med bivaječimi otroci na taboru se je nahajala skupina štirih otrok romske narodnosti, kateri so pritegnili večjo pozornost z romskim jezikom in tudi navadami v svoji kulturi. Tako so ostali otroci z zanimanjem spremljali govorico romskih otrok in se seznanjali s pomeni njihovih besed in poskušali razumeti za njih težko razumevajoč jezik. Na romski delavnici smo se pogovarjali o življenju in samem načinu življenja Romov ter o njihovem izvoru. Kot mentorica sem na vprašanja otrok bivaječih na taboru, odgovarjala na zastavljena vprašanja pomena različnih besed, kar so otroci z zanimanjem sprejemali in tako se je razvil posluš tega jezika in s skupnimi prizadevanji naredili dvojezični transparentni

slovar. Prav tako smo s skupnimi močmi in prizadevanji slikali na svilo romsko zastavo, skladno z določili pripadajočih barv. Z zanimanjem, kar je nesporno, smo brali in preirali mojo pesniško zbirko, katera je napisana dvojezično, tako so tudi ostali otroci še bolj razumeli različne besede, ki jih do sedaj še verjetno niso slišali in videli. Veliko pozornosti so otroci namenili romski glasbi, njenemu ritmu, istočasno pa plesu. Pridobitev na plesnem področju za njih ni bila tuja, kajti z veseljem so sprejeli novo vrsto plesa in ritmičnih gibov, kar se je pozitivno odražalo prav pri vseh. Na samem zaključku tega poročila, menim, da so takšna druženja zelo pomembna in koristna za mladi rod, kar pričakujem, da se bodo tovrstne dejavnosti odvijale še naprej v duhu dobre volje in razumevanja iz naslova RAZVIJANJA PROSTOVOLJNEGA DELA, za dobrobit otrok.

Novo mesto, dne 17.09.2000

Gospod Evgen Titan za življenjsko delo na področju manjšinskega šolstva v Sloveniji

Profesor Evgen Titan iz Murske Sobote je vse svoje bogato in delavno življenje posvetil vzgoji številnih rodov učencev in športnikov. Njegovo vodilo je od začetkov naprej, da je treba mladega človeka osebno oblikovati kar se da vsestransko, predvsem pa z delom, umetnostjo in telesno kulturo. V naš prostor je uvedel športno šolo in vrsto povsem novih športov, ki jim je z veliko organizacijsko vztrajnostjo utiral pot; tako da je zlasti med prekmursko pa tudi drugo mladino postal

Nagrade republike Slovenije

na področju šolstva za leto 2000

pojem karizmatičnega vzgojitelja in učitelja.

Še posebne pozornosti in hvale vredno je njegovo učiteljsko, vzgojiteljsko in organizacijsko delovanje med Romi, v njihovem šolstvu: romske otroke je s športom socializiral, jim privzgal občutek enakovrednosti in jih skoraj entuziastično vodil po poteh izobraževanja in dela. osebno in ustvarjalno občutljivostjo za umetnost je

svoji temeljni športni naravnosti povrh dodajal humanistično fineso in jo širil v človeško polnost.

Letošnjo državno nagrado prejema sicer za življenjsko delo, ki pa kljub njegovim sedemdesetim letom traja z isto energijo in neutrudnostjo naprej, ne več sicer v šolskih okvirih, zato pa na enak način in enako uspešno.

Ljubljana, oktober 2000

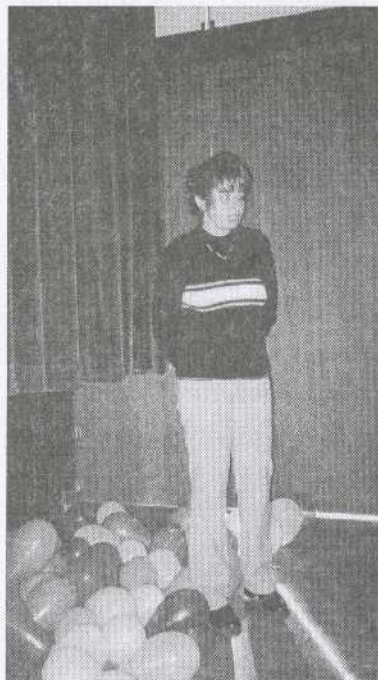

Opravičilo

V imenu Uredniškega odbora časopisa Romano them - Romski svet se vsem bralcem opravičujemo za tehnično napako pri prispevku dr. Pavle Štrukelj v številki devet, kjer je pravilen naslov Indijska nomadska plemena in Romi ne pa Indijanska nomadska plemena in Romi.

Ženski forum pri ZRS

Anita Cener, Serdica

2 3. septembra se je v Sv. Juriju zbralo 16 romskih žensk, katere smo ustanovile svoj Ženski forum pri ZRS. Ženske smo prišle iz naslednjih romskih naselij: Serdica, Vančavas, Zenkovci, Lemerje in iz M. Sobote. Ustanovile smo vodstvo foruma in sicer so za predsednico izvolili Anito Cener, tajnica foruma pa je postala Monika Sandreli. Poglavitna naloga našega foruma je zastopati pravice romskih žena. Naj povem tudi to,

da je pobudo za ustanovitev foruma dal predsednik ZR Slovenije Jožek Horvat-Muc. Izdelali smo si že tudi program za leto 2000/2001. Naj omenim, da smo eno točko z našega programa že realizirali, kajti ob Tednu otroka smo za naše romske otroke organizirali gledališko predstavo in sicer se nam je predstavila gledališka skupina Romani nion iz M. Sobote s svojo Sneguljčico. V mesecu decembru imamo v načrtu obdarovanje otrok ob božiču in ekskurzijo v druga romska naselja po Sloveniji.

Izdelovale pa bomo tudi adventne venčke, okraske, ki bodo ob novem letu in božiču krasili naše domove. Izdelovale bomo tudi igrače iz blaga s katerimi bomo ob božiču obdarili naše romske otroke. Naj omenim še nekaj stvari iz našega programa: imele bomo računalniški tečaj, plavalni tečaj, kozmetičarke bomo povprašali po nasvetih za ličenje, risale bomo na svilo in steklo. Izdelovale bomo tudi velikonočne izdelke in dekoracije. Organizirale pa bomo tudi predavanje (npr. rak na dojki, varna spolnost - zaščita pred nosečnostjo, droge ...). V glavnem pa si romske ženske želimo, da bi se lahko čimvečkrat srečale, si kaj zaupake in se predvsem pogovarjale.

Teden otroka

Anita Cener, Serdica

Prvi teden v oktobru je posvečen vsem otrokom sveta. To je praznik, ko je otrok v središču pozornosti. Tisti teden je otrok »glavni« in je vsaj enkrat v letu on »gospodar«. Sama menim, da bi morali otroci biti vedno glavni. Zanje si moramo vzeti čas, da se igramo z njimi, da se pogovarjamo z njimi, jih poslušamo, prisluhujemo njihovim željam in težavam, jim beremo pravljice, predvsem pa, da jih imamo radi. Vsi vemo, da je na svetu še vedno veliko otrok, ki so trpinčeni tako ali drugače, da niso na svetu vsi otroci srečni, da so kršene njihove osnovne pravice, jih zlorablajo. Še bi lahko naštevala primere, ki dokazujejo, da so na svetu tudi nesrečni otroci. Želim si, da bi takih otrok bilo čim manj in da bi otroci bili vedno glavni, ne samo tisti prvi teden v oktobru. Vsem, ki boste brali ta prispevek pa polagam na srce tole: »Imejte svoje otroke radi. Posvetite svojim otrokom ves svoj prosti čas, kajti nič ni pomembnejšega na svetu, kot so naši otroci. Vsak njihov nasmeh je biserna kapljica v morje in vsaka njihova solza na licu je globoko zarezana rana v naših srcih.«

Počitnice

*Dejanka Brajdič, 6.r.
OŠ. Šmibel, Novo Mesto*

Imeli smo poletne počitnice. Bilo je zelo lepo. Dva meseca ni bilo treba iti v šolo. Bilo je zelo lepo. Devet dni sem bila na taboru na Plešivcu. Tja smo se pripeljali z avtobusom. Z menoj so šli še Jlenka, Danijel, Duško in Valentin. Bili smo razdeljeni v skupine. Naša voditeljica je bila Ljudmila. Zjutraj smo se kopali v jezeru. Igrali smo se razne igre. Zvečer smo zakurili ogenj. Domov smo se vrnili z avtobusom. Pogrešala sem že dom. Med počitnicami sem doživela še veliko lepega. Komaj sem čakala, da grem v šolo.

Skupščina Zveze Romov Slovenije

Monika Sandrelli

Vsoboto 18. novembra 2000 je bila ob 11.00 uri v konferenčni dvorani Hotela Zvezda v Murski Soboti skupščina Zveze Romov Slovenije. Na njej so pregledali delo Zveze v letu 2000, razpravljali o problematiki organiziranja Romov v Sloveniji ter se dogovorili o pripravi poročila o položaju Romov v Sloveniji, katerega bo Zveza posredovala Vladi Republike Slovenije. Bil je sprejet tudi sklep o izvedbi osrednje prireditve ob dnevu Romov, ki bo 7. aprila 2001 v Murski Soboti.

Vsi sedimo v jedilnici. Nekateri pišejo, drugi rišejo, nekateri pa lenarijo. Seveda vam to nič

ne pomeni, če ne veste za kaj gre. Pa vam povem, smo na zimovanju. Prišli smo včeraj popoldan, domov bomo pa šli jutri po kosilu. Torej je pred nami še dobrih 22 ur. Tukaj je dokaj zanimivo. Včeraj, ko smo prišli smo pospravili prtljago, nato pa so fantje šli v gozd, dekleta pa so pomagala pri pripravi večerje. Danes zjutraj smo po zajtrku odšli v gozd. Ko smo se vrnili smo se pogovarjali o Romih, njihovi organizaciji itd. Po kosilu smo malo počivali, nato pa pisali prispevke kot je ta, ki ga pišem jaz. Tukaj nas je devet. Štirje fantje, tri dekleta plus Monika Sandreli in Jožek Horvat-Muc, ki sta nam to zimovanje organizirala. Onadva trenutno nista

Na zimovanju

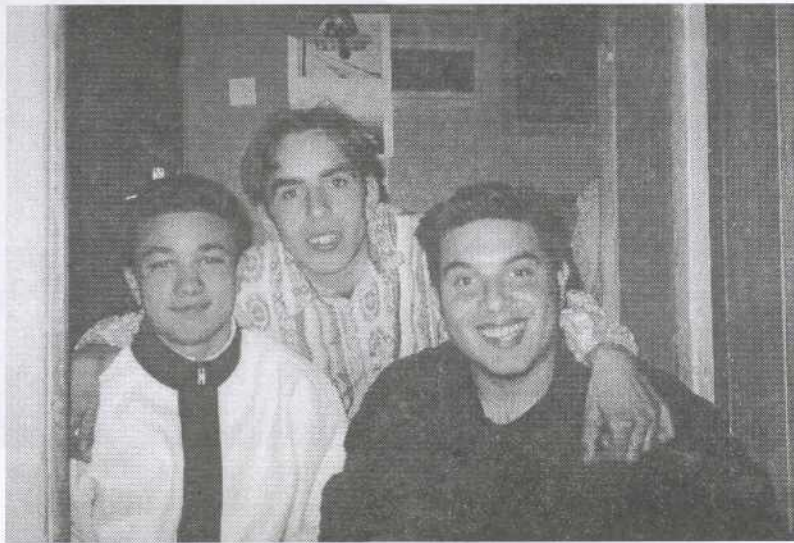
Dan: 29.10.2000

Ura: 14.30

Janja Rošer

tu, zato se je vsem zmešalo. Z nami je tudi pes Runo, ki se trenutno nekje skriva. Mislim, da sem ostala edina, ki še pišem in od tod gledam kako se drugi

zabavajo. Torej nas čaka še 22 ur zabave. kako se bo to zimovanje končalo vam napišem drugič, ker se zdaj grem tudi jaz zabavat.

Pru zimovaunje

Dij: 29.10.2000

Oura: 14.30

Janja Rošer

Sauri žejne bejšas andu kher. Paur žejne pijsijen, paur žejne risaulijen, paur žejne pa linjun. Frejli tumen adau na zanimaulijnel tena žaunen pali soste pe žal. Pa tumenge phukavau, sam pru zimovaunje. Aujam ijč paplaunate, khejr pa žaha tauha palu kosilo. Afka hot hi angli amende mejk lače 22 ouri.

Adej hi fejn te zanimivo. Ijč, kada aujam, menge eršti u fouti donde kedinjam, palu udau pa u čhauve gejele andu vejš, u žuvdja pa pomožinahahi za tauvijbe andi konjha. Adij ratjaskru palu zajtrk gem sauri žejne andu vejš. Kada aujam paul, menge phukavahahi palu rouma, pali lengri organizacija, te afka dureder. Palu kosilo khlik njugudindjam, ahur pa pisi-

nahahi prispevki, sar hi adau so le akaun pijsinav me. Adej sam enja žejne. Štaur čhauve, trijn čhauja plus Monika Sandreli te u Jožek Horvat-Muc, so menge adau zimovaunje organizejrinde. Oun duj žejne akaun naun adej, vašudau sauri žejne dilinijle. Amenca hi te u žukel Runo, sou pe akaun valakhauj gurul. Gondolinav kauj aučhijom i lejsti so mejk pijsinav te adauthar dijkhav sar hi ukolenge fejn. Užaurel men mejk 22 ouri zabauva. Sar pe adau zimovaunje hejrinla tumenge pijsinav avrikur, kauj žaf akaun teme pru fejder.

Prvi teden v oktobru je teden, ko otroci praznujejo svoj praznik. Temu prazniku pravimo Teden otroka. Takrat se za otroke organizirajo razne predstave. Tako je tudi Ženski forum pri ZRS organiziral 28.10.2000 v Grajski dvorani gledališko predstavo za naše romske otroke. Otrokom in njihovim staršem se je predstavila gledališka skupina Romani Union s svojo Sneguljčico. Sama menim, da so otroci zelo uživali v predstavi. Želela bi si, da bi si predstavo prišlo ogledat še več otrok. Po končani predstavi je vsak otrok od igralcev dobil liziko in balonček.

Sneguljčica za naše romske otroke

Anita Cener, Serdica

Sneguljčica in sedem palčkov

Tina Horvat

28.10.2000 smo imeli predstavitev igre Sneguljčica in sedem palčkov. Organiziral ga je Ženski forum. Ta igra je bila namenjena otrokom. Igro si je ogledalo veliko otrok, ki so ob koncu predstave dobili od igralcev lizike in balone. Bili so zelo veseli.

Djiveskri čhej te 7 tiknoure

Tina Horvat

Andu 28.10.2000 men sinja i igra Djiveskri čhej te 7 tiknoure. Adau organizejrindja u Ženski forum. Aja igra sinja mistu čhavoure. Pali predstauva len dinjam lijzanki te balondja. U čhavoure sana voujaušne.

Kulturno društvo »Rjavo dombo« Zenkovci

Štefan Horvat, predsednik društva

Društvo je v občini Puconci že dokaj znano, saj deluje že tri leta in ima za seboj okrog 15 nastopov v domačem ožjem in širšem okolju. V mesecu avgustu tega leta so plesalci nastopili tudi v Ljubljani, kamor jih je napotila Turistična zveza Pomurja. Poleg njih so nastopile še nekatere folklorne skupine iz Pomurja. Kot zanimivost na tej prireditvi je bila prekmurska kulinarčna razstava, ki so jo pripravili gostinci iz Pomurja. Zanimanje za prireditev in kulinariko je bilo precejšnje, predsednik društva je novinarju na samem prireditvenem prostoru povedal nekaj o romskih plesih in da želijo predstaviti tudi pomursko kuli-

nariko. Ob koncu nastopa so nastopajoči bili deležni burnega aplavza, kar jim je dalo vedeti, da so gledali bili z njihovim nastopom zadovoljni. V poznih večernih urah so se vračali domov s prijetnimi občutki. V juliju prihodnje leto folklorna skupina načrtuje praznovanje tretje obletnice obstoja društva

v domači vasi Zenkovci. To bo prireditev v širšem obsegu, kjer bo nastopilo okrog 10 romskih in tudi neromskih skupin. Pričakujemo tudi goste iz Avstrije in Madžarske. S takšnimi in podobnimi prireditvami društvo opravlja svoje osnovno poslanstvo, to je ohranjati romsko folklorno kulturo in se povezovati z ostalimi društvi, njihovimi člani, ki gojijo ljubezen do ljudskega izročila.

Poročilo za leto 2000

V letu 2000 smo imeli kar precej nastopov in sicer:

- 8.4.2000 - Dan Romov - Krško
- 30.5.2000 - Moravske Toplice
- 20.6.2000 - Moravske Toplice
- 24.6.2000 - Drugo srečanje
Romskih folklornih društev -
Zenkovci
- 1.7.2000 - Vanča vas - Borejci
- 8.7.2000 - Kava bar Anita -
Zenkovci
- 5.8.2000 - Rogašovci
- 30.9.2000 - Moravske Toplice
- 2.10.2000 - Kava bar Anita -
Zenkovci, Kino - Romani Union
- M.Sobota
- 16.10.2000 - Predstavitev
Prekmurja - Ljubljana
- 7.10.2000 - Grad - M.Sobota
- 18.10.2000 - Moravske Toplice
- 26.11.2000 - Okrogla miza -
Puconci

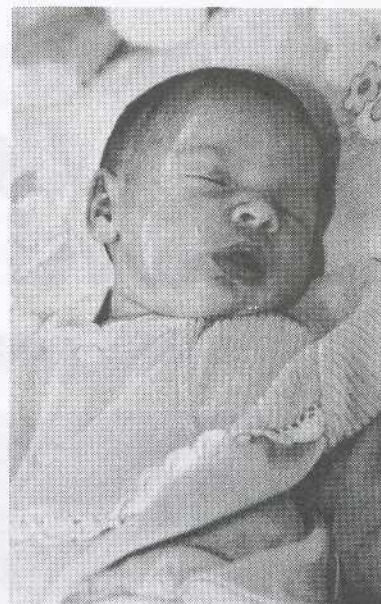
Pozdrav iz romskega društva Čapla

Hahn Zlatko, Grebenar Mladenka

Lep pozdrav iz romskega društva Čapla Vanča vas-Borejci. Takoj na začetku vam moramo povedati, da smo dobili najmlajšo članico društva, katera je stara komaj en mesec. Ime ji je Maša Hahn. Upamo, da bo tudi ona imela veselje za par let plesat za društvo. To bi bilo za najmlajšo članico vse. Zdaj pa nekaj o društvu: povabljeni smo bili na dobrodelno prireditev, ki jo je priredila Zveza Romov Slovenije. Za izgradnjo nove porodnišnice v Rakičanu.

Dne 18.10.2000 smo imeli en kratek sestanek, pa smo imeli majhen piknik za naše člane. Moramo vam povedati, da se je predsednik in ostalo vodstvo društ-

va zelo dobro izkazalo za jedačo in pijačo. Veselili, pili in jedli smo do jutranjih ur. Povedali so nam pa, da to še ni vse, saj se bomo dobili spet na zaključku, ki bo 9.12.2000 v okrepčevalnici Jolly v Rankovcih. Za dobro počutje pa bo poskrbela skupina Duo Bakara. Upamo, da se bomo imeli lepo. Vsem romskim društvom pa želimo vesel božič in uspešno novo leto 2001.

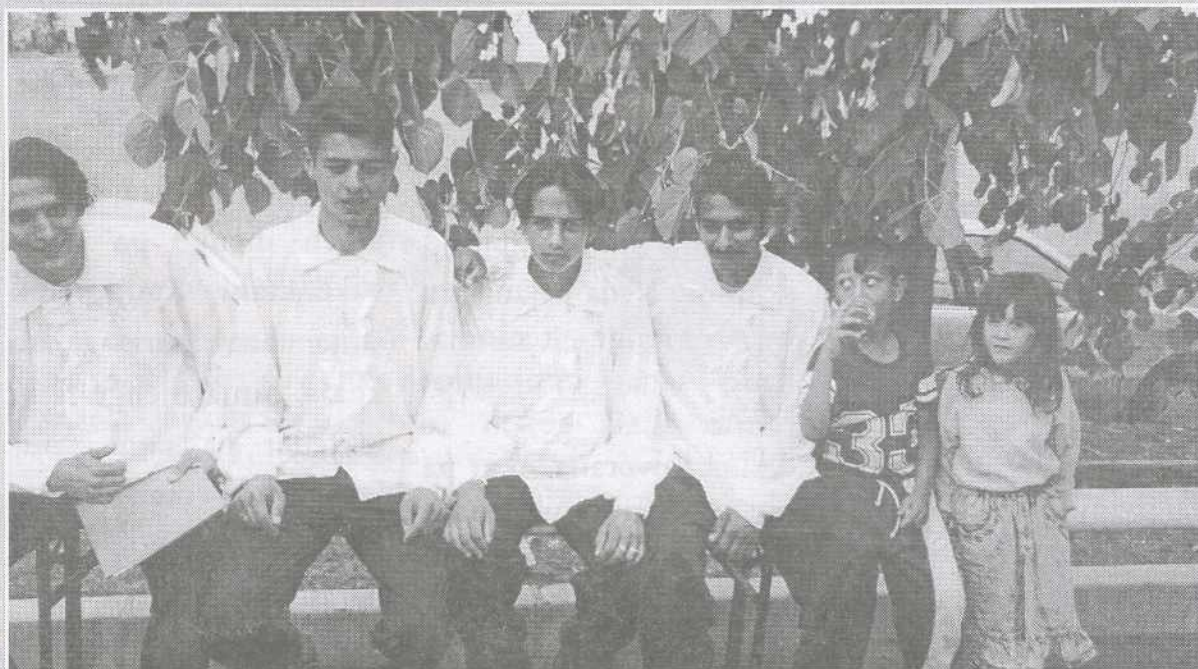

Literarna skupina Romskega društva Romano vozo se vam predstavlja

V sklopu našega društva že vrsto let deluje literarna ali bolj pesniška skupina. V njej sodelujejo: Panič Predrak, Nezirovič Silvana, Ibrajmovič Bojan, Nezirovič Slobodan, Penič Danijel, Sodiku Dritain, Nezirovič Sašo, ki je tudi vodja skupine. Skupina se je predstavila že na veliko prireditvah. Tako smo nastopili v osnovni šoli s

prilagojenim programom v Velenju, na raznih sestankih kot uvod: predstavili smo se na osrednji kulturni prireditvi ob Svetovnem dnevu Romov v Krškem, organizirali smo večer romske poezije, ki je bila v rpstoru galerije mestne knjižnice v Velenju, kjer so se nam tudi predstavili člani romskega društva Romani Union. Nastopali smo v kulturnem domu Irena Napotnika Velenje, kjer se

nam je predstavila tudi dramska skupina iz Murske Sobote. Zbrali smo se z namenom, da pokažemo tudi ostalim del naše ustvarjalnosti. Poezija, ki nastane in jo izpoveš Romom je polna čustev in strasti. V njej iščejo razumevanje in tolažbo, opisujejo svojo stisko in veselje. Za romsko poezijo je značilno, da ni nekega prvega slovničnega zaporedja, ampak je napisana preprosto in z dušo.

Petek trinajsti

Janja Rošer

1 3. 10. smo imeli nastop v Mariboru, kjer je potekal »TEDEN

ROMSKE KULTURE«.

Ker je bil trinajsti in še petek smo se vsi bali, da ne bi bilo kaj narobe. Ob 15.30 smo bili zmenjeni za odhod. Ko smo prišli v Maribor smo se ustavili v studiu Radia Maršh, kjer sta

naša plesalca predstavila našo folklorno skupino tamkajšnjim poslušalcem. Nato smo šli dalje in ko smo prispeli na pravo mesto smo bili zelo navdušeni, ker so tam bili predvsem mladi. Najprej smo si ogledali dvorano, nato pa se pripravili za nastop. Predstavili smo se z dvanajstimi plesi, spremljala pa nas je skupina

Langa. Naš nastop so si ogledali mladi, predvsem tamkajšnji študentje. Bili so zelo navdušeni nad nami in dobili smo res velik aplavz. Po nastopu smo se še malo pogovarjali, medtem pa je nastopala skupina IRA ROMA. Ker je bilo že pozno, smo se potem odpravili domov. Bilo je zelo zanimivo in razburljivo, predvsem pa smo vsi bili veseli, zato da ni bilo nič narobe, pa čeprav je bil petek trinajsti.

Paraščuva 13!

Janja Rošer

Andu 13. 10. gejam Maribor, kauj len sinja »Kurko misti romani kultura«. Kauj sinja u dešutrito te mejk i paraščuva sauri žejne darahahi tena menge valaso pejrel. Kada pejam Maribor eršti gejam

pri raudija Maršh, kauj amare duj plesaulci predstavinde amari folklorni skupina. Kada pejam pru hejo menge tecindja, kauj sana udoj but tejrne. Erši gejam te dikhel i dvorana, akur pa men priprauvinahahi mistu nastop. Kheldjam 12 gija, cidijne menge

pa i skupina Langa. Aule men te dijkhel u tejrne, lekbuter u študentja. Tecindjam lenge te fejs menge ploskaulinahi. Pali amende mejk cidijne i skupina Ira Roma, amen menge pa khlik vakerahahi. Kauj mauk sinja but ouri gejam khejr. Sinja menge fejn, lekfeder pa sama voujaušne kauj menge ništa na pejlo, sadjek te sinja i paraščuva dešutriti.

Izbor najboljšje romske ekipe in športnika leta 2000

prof. Evgen Titan

V petek 8. decembra 2000 je Zveza Romov Slovenije izbrala najboljšje športnike in ekipe v letu 2000. Izbor je bil v murskosoboški grajski dvorani. Kulturni program so popestrili folkloristi Romani Union Murska Sobota in romski pesnik Horvat Romeo-Popo.

Obrazložitve

1. Osnovne šole (prvič):

Dečki:

3. Tadej Horvat, OŠ I. M. Sobota

Učenec je 5. razreda. Z velikim veseljem se udeležuje športne vzgoje. V okviru dejavnosti šolskega športnega društva in športnega življenja na šoli, je najuspešnejši med Romi, predvsem v nogometu ter jesenskih in pomladanskih krosih. Kljub svoji mladosti je spoznaven ne samo med vrstniki, temveč tudi med višjimi razredi na šoli.

2. Tomislav Šipoš, OŠ Tišina

Uvršča se med izredno mlade in nadarjene Rome na šoli, kjer je športna dejavnost zelo razvejana. Obiskuje šole 3. razred, kljub temu je njegova raznolika športna dejavnost močno spoznavna na vseh medrazrednih tekmovanjih. Najljubša športna zvrst mu je nogomet, s katerim se je seznanil in navdušil že pri očetu, znanemu po imenu Pino. Je član NK Mura, kjer uspešno sodeluje vso leto 2000.

1. Dario Baranja, OŠ Puconci

Ne samo, da je eden izmed najstarejših Romov na šoli, obiskuje 8. razred, temveč je po izboru eden izmed najboljših športnikov šole 2000. Tako je potrjeval svoj sloves na vseh medrazrednih tekmovanjih v različnih športnih zvrsteh. Veliko svojega prostega časa pa hkrati posveča športni dejavnosti izven šole, v ligaškem malem nogometu, kjer je dokazal med najboljšimi strelci.

2. Športniki:

6. Emil Kovač, NK Tromejnik

Z nogometom se ukvarja že dalj časa. V letu 2000 je sodeloval v 3. nogometni slovenski ligi. Je uspešen igralec in strelci.

5. Zdravko Cener, NK Beltinci

V tekočem letu je z moštvo nastopal v 2. slovenski nogometni ligi. Soigralci in vodstvo kluba ga poznajo po prizadevnosti in uspešnosti, čeprav je ob zaključku jesenskega dela tekmovanja NK Beltinci na koncu lestvice.

4. Jože Kokaš, NK Beltinci

V letošnjem letu je igral v 2. slovenski nogometni ligi. V vseh kolih pomladanskega in jesenskega tekmovanja je bil igralec selekcije in ima visoko število minut igre, kar potrjuje njegovo stalnost kakovostnega igralca.

2. Adamo Baranja, NK Korotan

Je stalni igralec v nogometnem moštvu Korotana, v pomladanski in jesenski slovenski članski nogometni ligi. Njegovo moštvo je ob zaključku tekmovanja v jeseni 2000 v sredi tablice. Poznan je tudi kot strelec zadetkov.

3. Simon Baranja, NK Korotan

Je eden izmed igralcev z daljšim aktivnim igranjem. Znan je po svoji športni borbenosti in nesebičnosti. Uživa sloves igralca z ustaljeno športno sposobnostjo. Njegovo moštvo je ob zaključku jesenskega dela tekmovanja na sredini lestvice. Zelo pomembni so njegovi 4 zadetki, ki jih je dosegel ob pomembnih in potrebnih trenutkih igre.

1. Marinko Šarkezi, NK Maribor

Letos že drugič potrjuje mnenje, da je s svojo igro v 1. državni ligi pomlad 1999/2000 in jesen 2000/2001 dokazal kakovost dobrega, kot Rom pa najboljšega igralca v Republiki Sloveniji. Izkazal se je tudi z zadetki. Pri izboru za najboljšega športnika Roma v letu 2000 pa se je brez dvoma potrdil še z igro v evropskem tekmovanju UEF-a, kjer je sodelovalo njegovo moštvo iz Maribora, na kateri je bil zelo opazen njegov delež v igri.

3. Jubilejni priznanji

Slavko Cener, predsednik NK Roma, Vanča vas

Od ustanovitve kluba pred mnogimi leti, pri katerem je sodeloval in bil pobudnik, požrtvovalno opravlja ne samo predsedniške obveznosti, temveč se je v teh 30-ih letih potrjeval tudi kot igralec in trener. Mnogo let je igral za svoj nogometni klub. Potem pa

se je posvetil trenerskim obveznostim vistem klubu. Ker niso imeli slačilnic je veliko svojega prostega časa namenil prepričevanju in pridobivanju pristašev za gradnjo slačilnic ob igrišču. Kot pobudnik le-teh je neumorno nadaljeval z izgradnjo vse do otvoritve in izročitve svojemu namenu. Ob vsem tem zelo raznolikem udejstvovanju pa opravlja pri Zvezi Romov Slovenije še nalogo člana NO.

Geza Kovač, NK Pušča

Že od svoje rane mladosti se je navdušil za nogometno igro. Pri tem je posebno odražal hitrost in moč udarca. Postal je igralec pionirskega moštva NK Pušča, da bi pozneje napredoval in bil sprejet v članstvo enakega moštva pri NK Mura leta 1970. Tega časa so bile tri selekcije: a - b - c. Kot dober mlad igralec je igral vedno v prvi postavi na občinskih in medobčinskih ligaških tekmovanjih. Hkrati je bil tudi večkrat strelec leta. S svojim moštvom je igral tudi na državnem prvenstvu v Mariboru leta 1947. Na tem turnirju selekcij tedanjih republik je bil izbran za najboljšega igralca in povabljen na skupne priprave, ki jih je vodil priznani nogometni strokovnjak Elzner. Pozneje je tekmovanje nadaljeval še v mladinskem moštvu Mure in pri članih. Zaznavni so njegovi nastopi v slovenski nogometni ligi. Pozneje je opravil inštruktorski tečaj (1992). Nato se je odločil za nadaljnjo strokovno izpopolnjevanje in sedaj opravlja trenerski tečaj. Tudi sodniški dejavnosti se je posvetil in opravil izpit leta 1995. Sodil je tekme velikega in malega

nogometa v štajerski ligi. Pri pokalnih tekmovanjih za Zelkov memorial je bil prisoten kot soorganizator in tekmovalec v malem nogometu. Tako se uspešno prepleta njegovo mnogoletno in nadvse raznoliko romsko športno življenje, ki ga je povezoval tudi s športno dejavnostjo drugih več kot 30 let.

4. Ekipe

6. KMN Hrabri Miški, Serdica

Moštvo sodeluje v B kategoriji Travnice igre malega nogometa. V tej skupini tekmujejo še druga moštva širšega območja, skupaj 11. V tekmovalni sezoni 1999/00 so osvojili 8. mesto, v tekmovalnem obdobju 2000/01 pa so se povzpeli na 4. mesto. Skupaj so igrali 20 tekem. Zmagali so sedemkrat in 4 tekme igrali neodločeno. Zbrali so skupaj 25 točk (45:50).

5. KMN Sotina, Sotin

Sodelujejo v B kategoriji Travnice igre v malem nogometu. Skupaj z njimi tekmuje še 10 moštev. V tekmovalni sezoni 1999/00 so osvojili vidno 4. mesto. Igrali so 20 tekem, od teh so zmagali na 10 tekmah, 3 pa so igrali neodločeno. Skupaj so osvojili 33 točk (47:43). V tekmovalni sezoni 2000/01 so se kljub močni konkurenci uspeli odražati v tej skupini.

4. KMN Pertoča, Pertoča

V tekmovalnem obdobju 1999/00 so se v C kategoriji Travnice igre uspeli uvrstiti na zelo visoko 2. mesto. Od 16 prvenstvenih tekem so zabeležili 13 zmago, neodločeno pa so igrali le eno. Tako so zbrali visokih 40 točk (75:34). Po tem tekmovanju so se uvrstili v višjo B kategorijo, kar je lep uspeh. V tekmovalni sezoni 2000/01 - uspešno sodelujejo.

3. KMN Ledava, Černelavci

Sodelujejo v B kategoriji nogometnih moštev v malem nogometu. V tej ligi je skupaj 11 moštev. V tekmovalni sezoni 1999/00 pomlad so osvojili visoko 3. mesto. Na 20 tekmah so zmagali 13-krat in igrali neodločeno 2-krat. Število vseh zbranih točk ob zaključku tekmovanja je 41 (66:38).

V jesenskem obdobju 2000/01 so trenutno na 3. mestu.

2. KMN Asphalt, Vanča vas-Borejci

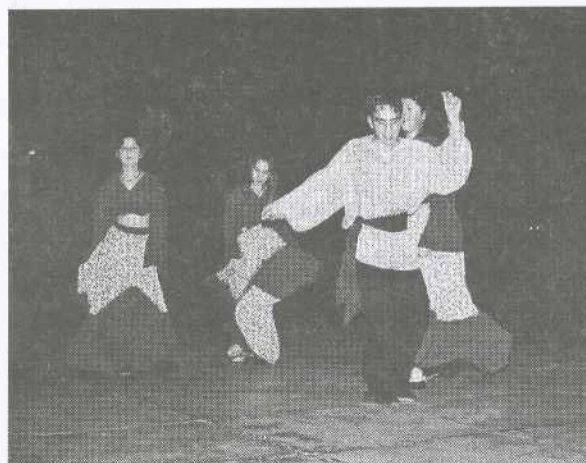
Nogometna ekipa je potrdila svojo kakovost. V kategoriji B Travnica liga in tekmovalni sezoni 1999/00 so osvojili vidno prvo mesto. Od skupaj 20 tekem so kar 14 odločili v svojo korist, 4 so igrali neodločeno in samo na dveh so beležili poraz. Skupaj je osvojenih bilo zelo visoko število 46 točk (77:31) in tudi visok količnik pri razmerju danih in prejetih zadetkov (+46). V jesenskem času so se kot zmagovalci uvrstili v višji nivo tekmovanja, v A ligo. Trenutno so na 5. mestu.

1. NK Roma, Vanča vas-Borejci

Tekmujejo v 2. ligi malega nogometa - člani. To je medobčinska liga. V tekmovalni sezoni 1999/00 pomlad so osvojili 1. mesto. Skupaj so odigrali 21 tekem, od teh so 16 zmagali in le dve tekmi igrali neodločeno. Skupno število točk znaša 50 in s količnikom +51 med prejetimi in danimi zadetki (81:30). Po tem uspehu so se v jeseni 2000/01 uvrstili v višji rang tekmovanja in sicer v 1. ligo. Trenutno so v tej ligi na 5. mestu, saj so igrali skupaj 11 tekem in zbrali kar 18 točk. Število zmag in neodločenih tekem znaša 8. Med vsemi romskimi nogometnimi ekipami so tekmovali v najvišji kategoriji medobčinske lige in dostojno in nadvse uspešno tekmovali. Hkrati pa častno predstavljali romski šport na domačem in širšem območju.

Vsem naše čestitke k priznanjem!

V M. Soboti, 8. 12. 2000

Soske Kurkoure

Soske som čak me kurkoure,
nimi zi mande naun u čhavoure.
Ciden hegedijštja čak mri djili,
mri žuvli peske auvreha gejli.
Gondolindjum man paul,
sej brijgi pumen dureder
khetauñ taul.

Andu sune tut loli bukreja dinjom
te uze zi mande tut sorotindjom.
Mro voudji dukhal čak vaši tute,
na kaumav tut auvreske te mukel.

Romeo Horvat-Popo

Hegeduva

Geg rom cidel hegeduva,
avka šukar cidel, kaj u sa čirikle
šujauzinen.

Rom, rom soske avka šukar cides,
sar čirikle šujauzinen te u roma
pomen veselinen.

Parni, kali hegeduva,
huri kezdinde te gilaul.

Gilaun amenge, khelaf fejn,
khelaf vašu sa devijsa.

Geg rom cidel hegeduva,
avka šukar cidel, kaj u sa čirikle
šujauzinen,
te u roma pumen veselinen.

Megi Horvat, 7.b

Šola

Čas šole bliža se in jaz vse bolj
sprašujem se,
kako v šolo naj grem jaz, mati
moja, če copate
nimam spet, kako v šolo naj grem
jaz, mati moja,
če pisala nimam spet, kako v šolo
naj grem jaz,
mati moja, če zvezka nimam jaz.
Mati draga povej mi, kako v šolo
naj grem jaz.

In mati odgovori: Hčera draga
moja, če nič nimaš,
ti ni treba v šolo it.

Sar te čav ki škola me, kaj najma
papuče,

ser te čav ke škola me, daje mori
vačar mande tu,

kana opet najma hemiska, sar te
čav ki škola me,

kana najma sveske.

Penmandi daje mori so te kerav.

Sine ako najtu kančik onda ma ča.

Silvana Nezirovič-Šerkezi

AĐIVE KATE TARA ODORI
 AVER GAVA, AVER FORO
 KODA SA SI AMARO ČER.

SAR ČIRIKLI SO LETIL I
 SELILPE GIJA SAM ISTO AMEN.

KO MIRIL ILO LENGU,
 KO ANO DUŠA
 SASTIPE DOL, KO MIRIL
 LENČI RANE?
 ME ČANAV PA TU?

GOVA SI SANJIPE, ANO BOLJE
 DIVE
 KANA ROMA KA AVEN ISTO
 SAR GAČE.
 KANA KA AVA JEDNAKO,
 ME TER TU.

Sašo Nezirovič

Poezija

DANES TUKAJ, JUTRI TAM
 DRUGI KRAJI, DRUGA MESTA
 TO VSE JE NAŠ DOM.
 KAKOR PTICA, KI LETI
 IN SE SELI
 TAKO SMO TUDI MI.
 KDO JIM TOLAŽI SRCE, KDO V
 DUŠO UPANJE VLIVA, KDO
 BOLEČINO
 UMIRI JIM? JAZ VEM PA TI?
 TO JE UPANJE V
 SVETLEJŠI DAN,
 KO PREDSDOKOV VEČ NE BO.
 KER ENAKA BOVA JAZ IN TI.

Sašo Nezirovič

Tam za gorami, tam v daljavi,
 tam kjer preteklost se
 v prihodnost izliva,
 tam je svet brez solza, brez
 bolečine.

Tam je svet, kjer vsi smo enaki.

Ker barva človeka, ni tista, ki bi
 njegovo usodo krojila,
 ker tam smo enaki vsi in ti in jaz
 in tam sem doma.

Oh zakaj sem, to jaz, zakaj je
 temen moj obraz,
 v mojem romskem srcu praznina
 je, ker drugi ne razumejo me.
 Mar res je, da sem manj vredna
 jaz, o bog moj, poglej me in povej
 kdaj jaz enaka bom vsem.

Pozno je a jaz ne morem spati,
 skozi okno gledam in mislim nate.
 Pozno je a jaz ne morem spati, ker
 ti odšel si brez slovesa.

Mislim nate in upam, da jutri vrnil
 se boš k meni.

Mislim nate in želim si te objeti, te
 objeti in te strastno ljubiti.

Želim si svojo žalost ti razkriti in v
 solzah svoj nemir utopiti.

Zjutraj v ogledalo se zazrem in
 čutim, da drugačna sem.

Drita Sadiku-Nezirovič

U DEL TE-U ROM

KADA U ROMA ŽAN PRU DROM
U DEL LENCA-TE U PHURO
ROM ZARU PANJI-ZARU DROM
ŽAL LENCA U PHURO ROM.

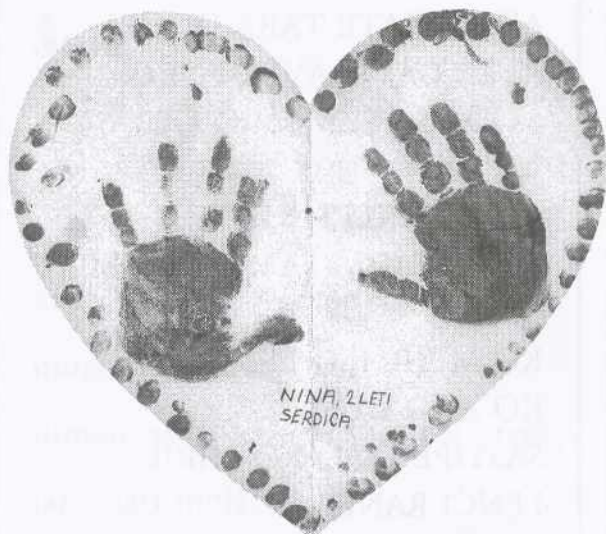
ROMA KHELEN-ROMA KHELEN
ADAU HI TUMARO DIJ
U PHURO ROM-ŽAL PRU DROM
AVLA U DIJ KADA U ROMA
ŽIVNA CILU DIJ.

GELO PESKE U PHURO ROM
U DEL SIKAUGA LESKE U DROM
U DEL TE U ROM-GELE PRU
DROM LAKHNA PU MEN-U DEL
TE U ROM ODOJ ZARU PANJI-
ZARO DROM.

Bog in cigan

1. Ko cigani grejo na pot
Bog z njimi in star cigan
kraj vode kraj poti
gre z njimi star cigan.
2. Cigani plešte-cigani plešte
to je vaš dan
star cigan gre po poti
pride dan
ko bodo cigani živelj celi dan.
3. Odšel si je star cigan
in Bog pokazal mu je pot
Bog in cigan odšli so na pot
srečali se bodo Bog in cigan
tam kraj vode tam kraj poti.

Horvat Štefan

Nina, 2 leti, Serdica

Sanjam, da sem s teboj,
da gledam tvoj obraz,
da več nisem sam.
Ker brez ljubezni vse prazno je,
ker brez tebe jutra ni,
ker brez tebe mene ni.

Ti si moje sonce in nebo,
le s teboj živim jaz.
Tudi to noč iščem tvoj obraz,
a tebe ni.

Le spomin v meni še živi,
na najine skupne dni,
zato rad sanjam, ker sem
lahko le v sanjah s teboj.

Slobodan Nežirovič

